6.6.2024

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Viite: KAA 3/2023 vp Valvottu käyttötila huumeita käyttäville

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPerin lausunto valvotusta käyttötilasta huumeita käyttäville

Valvottuja huumeiden käyttöhuoneita on ollut käytössä jo 1980-luvulta lähtien useissa eri maissa. Suomessa ei ole vielä otettu käyttöön huumeiden käyttöhuoneita, mutta niiden tarve on tunnistettu ja niitä on asiantuntijoiden toimesta ehdotettu osaksi huumausainepolitiikkaa.

SuPer kannattaa kansalaisaloitteessa ehdotettua lainsäädäntötyön aloittamista huumeiden käyttöhuoneiden kokeilusta Suomessa. Tämä kanta perustuu neljään keskeiseen seikkaan: erikoissairaanhoidon kustannusten vähenemiseen, terveysneuvonnan ja palveluohjauksen tarjoamiseen, hoitohenkilökunnan työturvallisuuden parantumiseen sekä ympäristön viihtyvyyden ja turvallisuuden parantamiseen.

Erikoissairaanhoidon kustannusten väheneminen: Huumeiden käyttöhuoneiden tarjoama terveysneuvonta ja palveluohjaus voivat vähentää erikoissairaanhoidon kuormitusta ja kustannuksia. Terveysneuvontatyön avulla voidaan ennaltaehkäistä ja vähentää tartuntatauteja sekä estää niiden leviämistä. Lisäksi pyritään ehkäisemään huumeiden pistokäyttöön liittyviä muita terveyshaittoja. Tämä voi vähentää sairastavuutta ja huumekuolemia, mikä puolestaan vähentää erikoissairaanhoidon kuormitusta.

Seattlessa tehdyn analyysin mukaan käyttötilan arvioitiin tuottavan 5,2 miljoonan dollarin säästöt vuosikustannusten ollessa 1,2 miljoonaa dollaria. Tutkijat esittivät, että jokaisella käyttötiloihin sijoitetulla dollarilla saavutetaan yli neljän dollarin säästö, joka koostuu pääosin vältetyistä ensiapu- ja sairaanhoitokustannuksista. (The projected costs and benefits of a supervised injection facility in Seattle, WA, USA; International Journal of Drug Policy/Volume 67, May 2019, Pages 9-18)

Terveysneuvonta ja palveluohjaus: Käyttöhuoneiden avulla voidaan tavoittaa päihteiden käyttäjiä, jotka eivät ole palveluiden piirissä sekä ehkäistä yliannostuskuolemia. Huumeiden käyttöhuoneet tarjoavat mahdollisuuden ohjata huumeiden käyttäjiä muihin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Terveysneuvontapalvelut voivat vähitellen motivoida huumeiden käyttäjiä myös muiden palveluiden käyttöön, esimerkiksi käymään HIV- tai hepatiitti-infektioihin liittyvissä tutkimuksissa, hakeutumaan päihdekatkaisu- tai kuntoutushoitoon tai opiaattiriippuvaisille tarkoitettuun opiaattikorvaushoitoon.

Hoitohenkilökunnan työturvallisuuden parantuminen: Huumeiden käyttöhuoneet tarjoavat turvallisemman ympäristön sekä huumeiden käyttäjille että hoitohenkilökunnalle verrattuna kadulla tehtävään työhön. Käyttöhuoneissa työskentelevä henkilökunnan on helpompi ennaltaehkäistä väkivaltaa sekä muita turvallisuusriskejä, joita voi esiintyä kadulla tehtävässä työssä. Pistettäviä huumeita käyttävien asiakkaiden ohjaaminen valvottuihin käyttötiloihin vähentää tämän asiakasryhmän käyntejä muissa terveydenhuollon palvelupisteissä. Sote-alan pitovoiman näkökulmasta myös henkilöstön turvallisuus on merkittävä asia.

Ympäristön viihtyvyyden ja turvallisuuden parantaminen: Valvottujen käyttötilojen on myös osoitettu rauhoittavan lähiympäristöä sekä vähentävän terveydenhuollon kustannuksia. Huumeiden käyttöhuoneet voivat vähentää huumeiden julkista käyttöä ja näin parantaa ympäristön viihtyvyyttä ja turvallisuuden tunnetta. Huumeruiskujen ja neulojen löytyminen esimerkiksi päiväkotien pihoilta, leikkipuistoista ja julkisista WC-tiloista sekä liikennevälineistä ovat vakava turvallisuusriski. Ne voivat aiheuttaa monenlaisia terveysriskejä, kuten tartuntatauteja, jos lapsi tai aikuinen vahingossa pistää itsensä.

Näiden seikkojen valossa huumeiden käyttöhuoneiden kokeilu on SuPerin mielestä perusteltua ja kannatettavaa. Se on investointi, joka voi tuottaa merkittäviä säästöjä terveydenhuollon kustannuksissa, parantaa huumeiden käyttäjien elämänlaatua, parantaa hoitohenkilökunnan työturvallisuutta ja lisätä ympäristön viihtyvyyttä ja turvallisuuden tunnetta.

Huumeiden käyttöhuoneet eivät kannusta huumeiden käyttöön, vaan päinvastoin tarjoavat mahdollisuuden vähentää käyttöä ja hakeutua hoitoon. Huumeiden käyttöhuoneiden pilotointi tarjoaa arvokkaan mahdollisuuden kerätä tietoa ja kokemuksia, jotka auttavat meitä kehittämään toimintamallia, joka vastaa Suomen päihdehoidon tarpeita. Pilotin tulokset voivat auttaa meitä tunnistamaan parhaat käytännöt, jotka edistävät huumeiden käyttäjien terveyttä ja hyvinvointia kustannustehokkaasti. Valvotut käyttötilat olisivat tärkeä osa huumepolitiikkaa ja niillä on potentiaalia vähentää sekä kustannuksia että henkilövahinkoja.

Helsingissä 6.6.2024

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto, SuPer ry

Silja Paavola
Puheenjohtaja

Jussi Salo
Kehittämisjohtaja

SuPeriin kuuluu noin 85 000 lähi- ja perushoitajaa sekä muita toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneita, jotka työskentelevät julkisella ja yksityisellä sektorilla.